

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 3

София, 27 юни 2013 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Димитър Токушев

Членове: Благовест Пунев
Пламен Киров
Красен Стойчев
Цанка Цанкова
Стефка Стоева

Кети Маркова
Георги Ангелов
Борис Велчев
Анастас Анастасов
Гроздан Илиев

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 27 юни 2013 г. конституционно дело № 7/2013 г., докладвано от съдията Красен Стойчев.

Делото е образувано на 19 февруари 2013 г. по искане на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционност на чл.7, ал.9; чл.8, ал.9 и чл.10а, ал.4, т.2 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД), (обн. ДВ,бр.32 от 2002 г.; последно изм., ДВ, бр.15 от 2013 г.) в частта им относно думата „жив”. Производството е по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията.

Според омбудсмана думата „жив” в посочените разпоредби на ЗСПД, приети в средата на 2012 г. (обн.ДВ, бр.54 от 2012 г.), създава привилегия само за преживелия родител/осиновител и поставя в

неравностойно положение други родители/осиновители, които са в идентично положение като отглеждат сами детето си, напр. самотни родители/осиновители. В искането се посочва, че въведеното от законодателя изискване, единствено преживелият родител да има право да получава месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование и за отглеждане на дете до една година, както и на еднократна целева помощ за покриване на част от разходите в началото на учебната година в първи клас, нарушава принципа за равенство пред закона, закрепен в чл.6, ал.2 от Конституцията. В резултат законът допуска дискриминация по отношение на други родители, които по една или друга причина са поставени в същата ситуация, аналогична на преживелия родител, да отглеждат децата си. Като допълнително съображение омбудсманът посочва, че атакуваната от него нормативна уредба засяга и правата на децата, тъй като дете, отглеждано от преживял родител ще може да получи по-добри грижи, поради получаването на семейна помощ, отколкото дете, отглеждано от самотен родител/осиновител. Такъв подход според него не е в съответствие с принципите, заложиени в чл.2 и чл.3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с Решение на ВНС от 11 април 1991 г. (обн. ДВ, бр.32 от 1991 г.) и в сила за Република България от 3 юли 1991 г. (обн. ДВ, бр.55 от 1991 г.)

С определение от 18 април 2013 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на омбудсмана. За съда няма съмнение, че когато чл.150, ал.3 от Конституцията овластява омбудсмана да го сезира с искане за установяване на противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на гражданите, той обхваща и правата на децата (чл.19, ал.1, т.9 от Закона за омбудсмана). От друга страна, когато говори за права на гражданите чл.150, ал.3 от Конституцията има предвид и правата, които се реализират в рамките на семейството, защото те също са права на гражданите, вкл. правото на семейни помощи за деца. При това право на тях, както

предвижда ЗСПД, а и показва неговото наименование, имат семейства, вкл. семейства на роднини, близки и приемни семейства, които отглеждат деца. Конституцията разглежда семейството не само като социална, но и правна структура (чл.14 от Конституцията), с която се свързват широк кръг от права и задължения от личен и имуществен характер. Конституцията в чл.46, ал.2 изрично посочва, че съпрузите имат равни права и задължения в семейството, а чл.17 от Семейния кодекс доразвива този текст. По този начин, когато говори за права на гражданите чл.150, ал.3 от Конституцията включва разнородни по своя характер права, вкл. и онези, чийто адресат е семейството. Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи в чл.12 също признава тясната връзка между основните човешки права и възможността да се създаде семейство, в чийто рамки да се осъществяват права и задължения.

С определения като заинтересовани страни по делото са конституирани Министерския съвет, министъра на труда и социалната политика; министъра на финансите; Държавната агенция за закрила на детето, асоциация „Родители” и сдружение „Настоящи и бъдещи майки”.

Становища по делото са представили Министерският съвет, министърът на труда и социалната политика и министърът на финансите.

Министерският съвет счита, че искането е необосновано и следва да бъде отхвърлено. В становището си той посочва, че децата, останали с един жив родител, попадат в категорията на деца, останали без грижите на близките си и съгласно чл.47, ал.4 от Конституцията, държавата обществото им дължат особена закрила, тъй като се намират в неравностойно положение. Загубата на родител е трагично обстоятелство и поради тази причина ЗСПД премахва доходния критерий за получаване на семейни помощи за деца, които се отглеждат от един жив родител. В становището, от друга страна, не се споделя разбирането на омбудсмана, че извършените през 2013 г. промени в ЗСПД създават привилегия само за преживелия родител/осиновител и поставят в по-неблагоприятно и

неравностойно положение самотните родители/осиновители. Това е така, защото режимът на отпускане на помощ за деца се определя по обективен критерий, който не е сред социалните признаци, по отношение на които съществува забрана за ограничения на правата или създаване на привилегии, съгласно чл.6, ал.2 от Конституцията. Според Министерския съвет, подкрепата, която се оказва чрез ЗСПД, е само за онези родители, които се нуждаят от нея и е поставена в зависимост от различни предпоставки за отделните групи лица, отглеждащи дете.

Министърът на труда и социалната политика също не подкрепя искането. Според него атакуваните пред Конституционния текст разпоредби от ЗСПД са изцяло насочени в подкрепа на децата, останали с един жив родител, като по-уязвима група в обществото, които по непредвидени обстоятелства и не по собствено желание са останали без опората на единия от родителите си. Той отбелязва също така, че предоставянето на привилегии на определени социални групи е допустимо според Конституцията, стига те да са обществено необходими и социално оправдани и са извън изчерпателно посочените в чл.6, ал.2 от Конституцията социални признаци, по-които е недопустимо да се предоставят привилегии. В становището се посочва също така, че не следва да се търси равенство на правата и задълженията, които имат родител/осиновител, който отглежда дете без брак и родител/осиновител, които отглежда дете сам, поради смърт на другия родител. Разликата между двете категории случаи е, че не по собствено желание и при трагични обстоятелства от загубата на единия родител, другият родител е принуден сам да отглежда детето си. Към категорията уязвими групи са включени именно децата с един жив родител, тъй като по непредвидени обстоятелства, а не по личен избор се налага родителят сам да отглежда детето си, без подкрепата на другия родител.

Министърът на финансите също се присъединява към заключението, че искането е неоснователно и следва да бъде отхвърлено. Според него

преследваната от ЗСПД цел е осигуряването на финансова помощ на деца, чиито родители са починали. Следва да се прави разлика в положението на децата, които са загубили поради смърт свой родител и децата, които поради друга причина се отглеждат от един родител. Той посочва, че държавата е длъжна да подпомага родителите при отглеждането и възпитанието на техните деца, но без да се измества това задължение изцяло върху нея. В съответствие с чл.2 и чл.3 от Конвенцията на ООН за правата на детето държавата е създала ефективни и пропорционални мерки, целяща балансирането на обществения интерес с този на всяка група деца и изхождащи от особеностите на всеки конкретен случай.

Конституционният съд, след като обсъди доводите, изложени в искането и в постъпилите по делото писмени становища, за да се произнесе, взе предвид следното:

С оглед характера на поставения в искането въпрос съдът намира, че най-напред трябва да бъдат уточнени принципите, на които се основа предоставянето на семейните помощи за деца от държавата. Законът за семейните помощи за деца установи нова философия по отношение предоставянето на еднократните и месечните помощи за раждане и отглеждане на деца. То бе изведено от сферата на социалното подпомагане и обособено като самостоятелен институт на подпомагане от страна на държавата на семействата при отглеждане на деца, което обаче продължи да се администрира чрез съответните дирекции „Социално подпомагане”. Помощите за деца по този закон би могло да се разглеждат като елемент на социалното подпомагане, доколкото на него му се придава единствено общо значение. По замисъла си семейните помощи за деца са особен вид социални помощи, който се различава от социалните помощи в системата на социалното осигуряване (Решение № 2 от 2006 г. по к.д. № 9 от 2005 г.). Оттук следва, че концепцията, на която стъпва уредбата на семейните помощи за деца, не е същата, на която стои социалното подпомагане в тесния смисъл на думата. Най-същественото за нея се състои в това, че тя е

елемент от социалната политика на държавата по насърчаване и закрила на семейството, майчинството и децата (чл.14 от Конституцията) и част от формулираното в Конституцията, с оглед характера ѝ на социална държава, изискване да подпомага родителите при осъществяването на тяхното право и задължение да отглеждат и възпитават децата си (чл.47, ал.1 от Конституцията). Затова и тя се финансира изключително от държавния бюджет. В съответствие с конституционната уредба ЗСПД урежда материята като застава на позицията, че в центъра на държавната политика на подпомагане отглеждането и възпитанието на децата е семейството в качеството му на естествена среда, в която тези процеси протичат, без да се свежда въпросът само до възможностите на родителите или да се гарантира еднаквата грижа за децата в тази среда. На същата позиция стои и международноправната уредба (чл.16 от Европейската социална харта (ревизирана). От своя страна семейството е особена социална и правна структура (чл.9 от Международния пакт за икономически, социални и културни права; чл. 23 от Международния пакт за граждански и политически права) и включва съвместно живеещите родители, които не е задължително да бъдат съпрузи и ненавършилите пълнолетие деца, а специално според ЗСПД децата до навършване на 20 години. Член 47, ал.1 от Конституцията постановява, че отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. Специално, колкото се отнася до семейните помощи за деца, ангажиментът на държавата надхвърля така установеното от Конституцията и допуска някои семейни помощи за деца да се предоставят и след навършването на тяхното пълнолетие, но до определена възраст.

Съдът не споделя развитото в някои от становищата по делото разбиране, което свързва съдържащата се в атакуваните разпоредби уредба с чл.47, ал.4 от Конституцията. Според тях задължението на държавата да предоставят особена закрила на децата, останали без грижата на близките

си, само по себе си оправдава въвеждането на привилегии във връзка с условията за получаване на семейни помощи за дете с един жив родител по смисъла на § 1, т.9 от Допълнителните разпоредби на ЗСПД. Провъзгласеното в чл.47, ал.1 от Конституцията правило, че родителите имат приоритет при отглеждането и възпитанието на децата, а държавата трябва да ги подпомага, запазва своята сила и по отношение преживелия родител. Чл.47, ал.4 от Конституцията има предвид хипотезата, когато този приоритет е отпаднал, защото децата са останали без грижата на близките си и единствено държавата е в състояние да им предостави закрила.

В искането си омбудсманът претендира, че като е приел атакуваните разпоредби на ЗСПД, които специално за децата с един жив родител допускат изключения от общите правила за предоставяне на месечни помощи за дете до завършване на средното образование, на месечни помощи за отглеждане на дете до една година и на еднократни целеви помощи за деца, които са записани в първи клас, законодателят е създавал привилегия само за преживелия родител/осиновител и той се поставя в неравностойно положение с другите родители/осиновители, които по някаква причина също отглеждат сами своите деца и следователно са в идентично положение с него. Ето защо той настоява от създадената привилегия да се ползват всички родители/осиновители, които без значение по каква причина сами отглеждат децата си, а не само родителите на деца полусираци. Категория семейства, в което родител/осиновител сам отглежда детето си, е позната на нашето законодателство, макар и определянето ѝ да не е еднозначно. Законът за семейните помощи за деца говори за майка или самотен баща, които сами отглеждат детето си (§ 14 и § 15 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗСПД - обн., ДВ, бр.23 от 2009 г.) и дава определение на „самотен баща-осиновител” като лице, което към момента на осиновяването не се намира в граждански брак (§ 1, т.5 от Допълнителните

си разпоредби на ЗСПД). На подобна позиция застават и други закони, които регламентира сродна на ЗСПД материя. Параграф 1, т.21 от Допълнителните разпоредби на Закона за насърчаване на заетостта (обн. ДВ, бр.112 от 2001 г.; последно изм., ДВ, бр.15 от 2013 г.) посочва, че „самотен родител/осиновител” е лице, което поради вдовство, развод или неключен граждански брак само отглежда деца до 18 годишна възраст, както и след тази възраст, в случай, че те продължават да учат, до придобиването на средно общо или професионално образование, но не по-късно от навършването на 20-годишна възраст. Тази дефиниция се разпростира и в нормативната уредба на социалното подпомагане, доколкото § 1, т.3 от Допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане я възпроизвежда (обн. ДВ, бр.133 от 1998 г., последно изм., ДВ, бр.17 от 2013 г.). Ако се приеме, че семейните помощи за деца са особен вид социално подпомагане или поне принадлежат към един и същи род социални помощи в широкия смисъл на думата, би могло да се поддържа, че така предложената дефиниция има място да бъде съобразявана и в отношенията по предоставянето на семейни помощи за деца.

Омбудсманът не оспорва принципната възможност да бъдат установени привилегии в полза на една или друга уязвима социална група, на компенсаторни блага с оглед на неизгодното социално положение, в което съответните лица са изпаднали (Решение № 14 от 1992 г. по к.д. № 14 от 1992 г.). Както вече Конституционният съд е отбелязвал „Принципът за равенство е равенство пред закона. Това, че за едно и също право или задължение законът предвижда диференциация, не означава нарушение на конституционния принцип за равенство пред закона. Диференциацията се основава на определен критерий и на него отговарят всички от една група субекти. Тази диференциация в по-голяма степен отчита и въвежда в закона точното и справедливо приложение на равенството” (Решение № 6 от 2010 г. по к.д.№ 16 от 2009 г.). Омбудсманът обаче претендира, че

създадената в полза на определена група, по-специално децата останали с един жив родител, привилегия, а именно отпадане на доходния критерий при предоставяне на семейни помощи за деца, трябва да се разпростре за всички деца, които се отглеждат от един родител, защото те се намират в идентично положение.

Действително в правовата държава законодателят е обвързан да урежда подобните случаи по еднакъв начин, а различните - по различен начин. Само така може да се гарантира равенството пред закона и да се осигури справедливост в обществото. Подобни са онези случаи, при които няма съществени разлики в тях. От своя страна наличието на съществени разлики изисква от законодателя да се намеси и да диференцира уредбата с цел да обезпечи равна закрила и равно подпомагане. Член 14 от Конституцията заявява, че семейството е под закрилата на държавата, а чл. 47, ал.1 от Конституцията изисква от държавата да подпомага родителите при отглеждането и възпитанието на децата. Няма как обаче нормативната уредба по подпомагането на семействата чрез предоставяне на семейни помощи, да не се диференцира, поради факта, че се наблюдават съществени различия с оглед нуждата от тях. Само така ще се гарантира и равенството пред закона при получаване на семейни помощи за деца, за която настоява чл.6 от Конституцията. Вън от съмнение е, че семействата, в които децата са отглеждани от един жив родител са уязвима категория в резултата на настъпването на едно неочаквано събитие с неотстраними и необратими последици. Затова и намесата на законодателя в тяхна полза гарантира равната закрила на семейството и децата (чл.14 от Конституцията) и справедливостта от гледна точка на отношението на държавата. Проблемът е друг, дали законодателят не е нарушил принципа за равенството пред закона, като е допуснал привилегия само по отношение на една категория родители, които сами отглеждат детето си.

Конституционният съд не приема тезата на омбудсмана, че заключението за нарушаване на принципа за равенството пред закона

трябва да се прави на базата на преценка, дали определена група родители се оказват в неравностойно положение спрямо други родители и дали едни деца получават по-добра грижа от други. Семейните помощи за деца се предоставят на семейството и затова въпросът, дали съществува неравенство трябва да се преценява от гледна точка на семейството като цяло, в смисъла, който влага в него § 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на ЗСПД. С други думи, когато се съобразява, дали е налице неравенство или не, ще трябва да се отчита материалното и социалното положение на семейството като среда, в която родителите отглеждат и възпитават децата си. Като се има предвид предмета на ЗСПД и неговата цел да подпомогне родителите при отглеждането и възпитанието на децата си само от подобна позиция може да се даде адекватен отговор на въпроса дали атакуваните с искането разпоредби противоречат на принципа на равенството пред закона.

Не може да има съмнение, че загубата на родители или родител е факторът, който в най-голяма степен се отразява на семейната среда. Тя или слага край на семейството с двама родители и детето остава сирак или непредвидено прекратява семейната връзка с единия родител и детето става полусирак. Така, че след децата, които са останали без родители, другата най-уязвима категория от гледна точка на психическо състояние и материално положение и въобще условията, при които те растат, са именно децата, чийто родител е починал и те се отглеждат от другия останал жив родител. Наистина у нас законодателят за други нужди включва тази група деца в по-общата категория – на т.нар. самотни родители, т.е. родител, който сам отглежда детето си и която обхваща доста разнородни случаи. В рамките на тази категория обаче се наблюдават съществени различия. Трудно може да се възприеме като идентична семейната среда, в която се отглежда и възпитава дете от останалия жив родител и семейната среда, в която се отглежда и възпитава дете от родителя, на когото след развода са предоставени за упражняване родителските права. Разводът прекратява

брака между съпрузите, но роденото дете продължава да има двама родители, което само по себе си прави средата, в която то се отглежда съществено по-различна в сравнение със средата, в която се отглежда полусирак. Това дете получава грижи и от другия родител. Мерките за грижа са изменяеми и двамата родители носят отговорност за отглеждането на детето.

Има съществена разлика и в положението на дете, което се отглежда от останалия жив родител и родител, който не е сключил брак и отглежда сам детето си. За него винаги е открита възможността за установяване на произхода му, вкл. чрез иск от детето чрез неговия законен представител. В резултат, то ще се включи в определена система на родствени отношения с всички следващи лични и имуществени последици, включително отговорността на родителите и дори лишаване от родителски права, освен в случаите, когато законът по изключение изрично забранява това. Подобно действие ще бъде в най-голяма степен в интерес на детето, защото то е от първостепенно значение за уреждането на неговия правен статус. Затова и Конституцията застава зад необходимостта децата да имат установен произход и от двамата родители (чл.47, ал.1 и чл.47, ал.3) като важна предпоставка за очертаване на средата за тяхното отглеждане и възпитание. Същото посочва и Конвенцията за правата на детето, която в своя чл.7 изрично се произнася в полза на правото на детето да познава своите родители. От своя страна средата, в която се отглежда и възпитава детето, чийто родител е починал, винаги е решително повлияна от този факт. Правото и задължението по отглеждането и възпитанието на дете остават изключително за единия родител. Смъртта на родител прекратява отношенията му с детето автоматично и се отразява пряко на емоционалното и психическото му състояние. Най-естествено е в подобна ситуация държавата по силата на чл.47, ал.1 от Конституцията да се намеси и да подпомогне отглеждането и възпитанието на детето останало полусирак. Семейството, вкл. и детето, е разстроено вследствие на

причина, която стои извън човешката воля и средата, в която се отглежда и възпитава търпи коренна промяна. Следователно, положението на детето, което се отглежда от един жив родител не е идентично на положението на детето, което поради друга причина се отглежда от един родител, който разполага с редица правни възможности да привлече и другия родител. Следователно установяването на диференциран режим по отношение на тези категории случаи е оправдано и допустимо от гледна точка на необходимостта да се осигури „равна закрила“ на децата, които се отглеждат от един жив родител.

От друга страна, в случаите когато отношения между родител и дете се установят чрез осиновяване, то става факт след доста сложна процедура, като осиновителят сам взема категорично и трайно решение и следователно няма причина за него да не важат общите правила, които важат за всички, относно възможността да се получават семейни помощи за деца. Преценката, която правят държавните органи и съдът, включва и фактът, че осиновяваният ще се отглежда от един родител още с извършване на осиновяването.

Категорията „самотен родител/осиновител“ така, както е формулирана в законодателството е твърде широка и обхваща разнородни по своята същност случаи, поради което няма пречки законодателят да въведе привилегии по отношение на най-уязвимите групи, които попадат в нея. При това очевидна е възприетата от закона идея, на която следва да се основава предоставянето на привилегии в рамките на семейните помощи за деца. Като се има предвид социалните групи, към които те са ориентирани, а именно деца с трайни увреждания, деца, с един жив родител и талантливи деца, може да се заключи какъв е критерият, на който е стъпил законодателят при тяхната уредба. Поначало привилегиите, които се дават при семейните помощи за деца са способ за подпомагането на семейства, които са засегнати от фактори, на които те не са в състояние да влияят, но се отразяват негативно, при това трайно и дълбоко, върху

психическото и емоционалното състояние на техните членове. Тъкмо естеството на причината (трайно увреждане, смърт на родител) е основанието държавата да се намеси, за да гарантира относително равенство на грижата, от която се нуждае всяко дете. Обратно, общият режим на предоставяне на семейни помощи за деца стъпва единствено на нуждата за да постигне необходимата справедливост по отношение условията, в които растат и се отглежда децата.

В рамките на една широка група еднаквото третиране е невъзможно без да се отчитат причините, поради които дете се отглежда от един родител. Привилегията, която въвежда законодателят в атакуваните текстове на ЗСПД за семействата, в които единият родител е починал и другият сам отглежда детето си, не води до несправедливи резултати. Напротив, именно отпадането на думата „жив“ би имало такъв ефект. Защото един и същи режим би се приложил към разнородна (хетерогенна) група от случаи и би означавало нееднаквите случаи да бъдат третирани еднакво в нарушение на принципа за равенството пред закона и ще доведе до несправедлив резултат.

В искането си омбудсманът застава на позицията, че разширяването на привилегията за отпадане на доходния критерий в материята за семейните помощи за деца към всички възможни случаи, при които родител сам отглежда детето си, означава постигането на равнопоставеност на гражданите пред закона. В тази връзка нужно е да се уточни, че всяка привилегия съществува в рамките на определен общ режим и го диференцира. Разширяването ѝ обаче трябва да има разумни граници и да не засяга самата концепция, върху която е изградено съществуващото взаимодействие. Иначе тя ще доведе до нов модел на съотношение между общия режим и привилегията и те, какъвто е настоящия случай, да разменят местата си. Ако действително целта е постигане на равнопоставеност чрез отпадане на доходния критерий по отношение семейните помощи за деца за всички родители, които сами

отглеждат децата си, то ще се постигне обратния ефект, по-специално ограничение на права на определена група граждани. Въобще самата диференциация в качеството ѝ на способ за постигане на равенство пред закона, следва да гарантира концептуалната рамка на този принцип и да не поставя под съмнение идеята за справедливост.

Причините, поради които ЗСПД допуска привилегии в рамките на общия режим на семейните помощи за деца, стоят извън изчерпателно посочените в чл.6, ал.2 от Конституцията социални признаци за недопустимост за ограничаване на права или предоставяне на привилегии (Решение № 14 от 1992 г. по к.д. № 1 от 1992 г.; Решение № 1 от 1997 г. по к.д. № 27 от 1996 г.; Решение № 10 от 1999 г. по к.д. № 36 от 1998 г.), Законодателят приема, че свързаният с тях резултат изисква неговата намеса за изпълнение на задължението му по чл.47, ал.1 от Конституцията. Доколкото семейните помощи за деца са въпрос на държавна политика (Решение № 13 от 2003 г. по к.д.№ 11 от 2003 г.; Решение № 11 от 2010 г. по к.д. № 13 от 2010 г.), която се финансира със средства от държавния бюджет, няма пречка законът да установи и други признаци, на основата на които в рамките на общия режим да се предоставят привилегии на определени категории семейства, стига да не се нарушава изискването на чл.6 от Конституцията. С други думи, подобни привилегии не бива да имат дискриминационен характер, което означава че различното третиране има своето основание в разликата в случаите, при които един родител отглежда и възпитава сам детето си.

За да обоснове позицията си омбудсманът се позовава на чл.2 и чл.3 от Конвенцията за правата на детето. Според нейния чл.3 висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи и затова държавата се задължава да осигури на детето такава закрила и грижи, каквито са

необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел е необходимо да предприеме необходимите законодателни и административни мерки. В атакуваните с искането разпоредби обаче няма съмнение, че законодателят изхожда тъкмо от висшите интереси на детето, чийто родител е починал и чрез установения правен режим на семейни помощи за деца е гарантирал такива грижа за него, каквато е необходима. Важно е да се посочи освен това, че в чл.3 Конвенцията изисква държавата да осигури на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, но като вземе предвид правата и задълженията на неговите родители, законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за него и по този начин допуска да се отчита в една или друга степен спецификата в правното положение на децата, вкл. децата, които са останали с един жив родител.

По изложените съображения, на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията Конституционният съд

Р Е Ш И:

Отхвърля искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционността на чл.7, ал.9; чл.8, ал.9 и чл.10а, ал.4, т.2 от Закона за семейните помощи за деца (обн.ДВ, бр.32 от 2002 г.; поел. изм. ДВ, бр.15 от 2013 г.) в частта им относно думата „жив”.

Председател:

Димитър Токушев